

בזבוז

יאנוש קורצ'אק, כתבים, כרך ח' עמ' 181-189
תרגום: אורי אורלב

עליכם לדעת שהמקרה העור שחק תפקיד מכריע בחיי. זכלתי להיות פועל יומי עד יום מותי, לנפץ
אבנים עד יום מותי או לעמד כמו רובוט ליד מכונה בבית חרשת.

במציאות קורה שהמקרה העור קובע את חיי האדם בסדר החברתי המטפש בימינו. הכל תלוי
במקום הולדתך, מי היה המחנך שלך, עם מי הפגיש אותך המקרה, ולא במאגר תכונות הרוח
שהבאת לעולם, ולא במה שתוכל לתרם לאנושות. ומדוע קורה לעתים קרובות שאנשים מגבילים
וחסרי כשרון תופסים עמדות אחראיות ואנשים מכשרים מתנונים בעבודה מכנית ומטמטמת.
מדוע אנשים הפכפכים ואנוכיים קובעים את גורלם של מאות אחרים, בעוד שהטובים והנדיבים
מרחקים מעמדות השפעה על בני האדם ועל גורלם. מדוע משמש כמורה מי שהיה צריך להיות
טלגרפיסט או שמאי בבית עבוט – ולהפך – ושניהם אמללים, עבודתם לא מביאה כל תועלת
ולעתים רק נזק ועול. והרי משום כך נקבע גורל אלפי אנשים בידי אמללים המנונים ומטרפים
שמקומם בבית חולים. והרי משום כך מגיעים לאזנינו רק מעט שמות של ממציאים גדולים –
אוטודידקטים כפרנקלין או אדיסון, ואיננו יודעים דבר על אלפי אחרים, שגורלם נחרץ לאמללות.
איזה בזבוז!

אסור שהמקרה העור יקבע את חיי האדם היקרים מפז. הרי זאת מתת שאין ערך לה, המתנה היפה
ביותר מכל מה שמעניק הטבע, מתנה העולה על כל אוצרותיו גם נחד, והיא יקרה מאה מונים
מפחם, מברזל ומחשמל. ואני רואה את עצמי כבעל זכות משום שרצוני לשחרר את האנושות
מהמקרייות הזאת, להגן עליה מבזבוז אוצרות הרוח האנושיים ומהניון המאים עליה....

